

Van: DIE

Aan: M, en T, via DGES en S

Onderwerp:

Uitvoeringswetgeving rechtstreekse verkiezingen: tellen der stemmen

voor Datum: 18 augustus 1977
dagpost nr. 734/77
 27
 906 911 243
 Verkiezingen

Verzonden

24 AUG 1977

1. Op 17 dezer vond met BIZA overleg plaats over de vraag hoe uitvoering moet worden gegeven aan het gestelde in art. 9 lid 2 van de Akte: "Met de telling der stemmen mag pas begonnen worden na sluiting van de stembussen in de lid-staten waar de kiezers het laatst hun stem uitbrengen tijdens de in lid 1 bedoelde periode".
2. In het wetsontwerp is conform het advies van de Kiesraad gekozen voor een uitvoering, waarbij alle handelingen i.v.m. het vaststellen van de stembusuitslag m.u.v. de bekendmaking van de uitslag op de donderdag plaatsvinden. De centrale telling en de bekendmaking van de uitslag zou dan op de eerstvolgende maandag geschieden. BIZA zelf erkent de frictie met de tekst van artikel 9 lid 2, doch legt i.v.m. de inderdaad zeer aanzienlijke praktische bezwaren indien de andere oplossing gekozen zou worden, de nadruk op de ratio van de bepaling, nl. het voorkomen van beïnvloeding over en weer van de resultaten van de verkiezingen in de lid-staten. Om misverstanden uit te sluiten zou aan de ratificatie van de Akte bovengeschetste interpretatie van art. 9 lid 2 moeten worden toegevoegd.
3. In de fase van de Kiesraad is dzz. indertijd (na machtiging door T) met deze constructie akkoord gegaan, doch nadien bleek bij zeer voorzichtige sondages dat met name Parijs wel eens bezwaar zou kunnen gaan maken. Bij gelegenheid van de parlementaire goedkeuring van de Akte heeft T in de Tweede Kamer er geen misverstand over laten bestaan dat Nederland art. 9 lid 2 van de Akte nauwgezet zou nakomen ("de stembussen zullen pas op maandag geopend worden").
 In het licht hiervan is dzz. getracht BIZA tot een tellingsprocedure te bewegen die meer in overeenstemming zou zijn met de letterlijke tekst van art. 9 lid 2. Deze procedure zou eruit kunnen bestaan dat alle handelingen per stembureau op donderdag worden verricht tot aan het optellen, vaststellen en bekendmaken van de op iedere kandidaat en iedere lijst uitgebrachte stemmen. Deze laatste, voor het "tellen" meest essentiële handelingen, zouden dan op de maandag moeten gebeuren.

MEMORANDUM

Van:

Datum: nr. 734/77

Aan:

- 2 -

Onderwerp:

4. Tenslotte kan nog overwogen worden de stembussen niet eerder dan maandag te openen. Hiermee zou geheel aan art. 9 lid 2 van de Akte zijn voldaan.
5. BIZA blijft evenwel bij zijn bezwaren tegen beide laatste wijzen van uitvoering, omdat dan het gehele proces van stemmen sorteren en tellen en het vaststellen van de einduitslag per stembureau over twee dagen wordt gesplitst.

Dit maakt een groot aantal extra voorzieningen nodig en brengt een aanzienlijke kostenverhoging met zich mee. Voor de sub 3 geschetste oplossing betekent dit o.m. dat de leden van de stembureaux maandag opnieuw bijeen zouden moeten komen (voor een verkiezingsdag, naar het schijnt, al problematisch), de stemlokalen (scholen) een tweede dag ter beschikking moeten staan, stembiljetten etc. in de tussenliggende dagen vervoerd en bewaakt dienen te worden etc. BIZA vreest dat een en ander mede in verband met de (circa 20%) hogere kosten bij de gemeentes tot bezwaren aanleiding zal geven en acht dit opwegen tegen het risico, dat een van de lid-staten wellicht tegen de voorgestelde wijze van uitvoering protest zal aantekenen of dat hierover bij het onderzoek van de geloofsbrieven door het EP moeilijkheden zullen ontstaan. Dezelfde overwegingen gelden mutatis mutandis voor de suggestie sub 4.

6. Overeengekomen werd de kwestie aan U en Minister de Gaay Fortman ter beslissing voor te leggen. De Minister van BIZA zal geadviseerd worden om aan de in het wetsontwerp neergelegde wijze van uitvoering vast te houden. Indien Minister de Gaay Fortman inderdaad voet bij stuk houdt lijkt er weinig anders op te zitten, ter vermindering van nodeloze vertraging, dan het BIZA-voorstel te accepteren. Wel dient in dat geval de MvT op dit punt meer "low key" gesteld te worden. Tevens zou een interpretatieve verklaring ter gelegenheid van de ratificatie achterwege moeten blijven om zo min mogelijk handvaten voor kritiek te bieden. Bovendien zouden wij ons dan moeten prepareren op het weerleggen van mogelijke kritiek.
7. De onderhavige problematiek zou op korte termijn met Minister de Gaay Fortman besproken kunnen worden, zodat daarna de indiening van het wetsontwerp bij de MR mogelijk is.